

Hvordan kan kirken i dag inspireres av arven etter Hans Nielsen Hauge?

Av Truls Liland, Avdelingsleder på Hauge School of Management, NLA Høgskolen

Med utgangspunkt i forståelsen av kirken som en samfunnsbyggende og samfunnsforvandlerende kraft, vil vi se på om det er noe vi kan lære av den haugianske arven.

Hans Nielsen Hauge (1771-1824) og den haugianske bevegelsen var kjent for sitt sterke samfunnsengasjement og involverte seg i områder som utdanning, velferd, politikk og næringsvirksomhet. De utøvde en positiv innflytelse både lokalt og nasjonalt og så det som naturlig å leve ut troen på en måte som tjente og beriket samfunnet de var en del av.

Når vi ser på hva vi kan lære av Hauge og den haugianske bevegelsen, må dette selvsagt omsettes til vår egen tid, og måten vi gjør dette på vil se annerledes ut enn på 1800-tallet. Mange av prinsippene de bygde på vil dog være relevante og vil bli vektlagt her. Innlegget er bygd opp etter de tre verbene: Tjene, skape og utruste.

Verb nummer én: Tjene

Hans Nielsen Hauge fikk det han opplevde som et gudommelig kall mens han jobbet på familiegården Hauge en vårdag i 1796. Senere oppsummerte han dette kallet slik:

«Mitt Kaldsbrev er at elske Gud og min Næste». Hauge og haugianerne var opptatt av å tjene. Det handlet om å tjene Gud, men også ens neste og samfunnet de var en del av. Her ligger en viktig kilde til deres motivasjon og noe av det som gjorde at de fikk innpass og innflytelse. Det ble lagt merke til at de ønsket å bidra positivt til samfunnsbyggende virksomhet og de gjorde det gjennom å tjene.

Dette er en lærdom vi kan ta med oss som kirke i dag. Vi er satt til å tjene Gud og vår neste. Men vi er også kalt til å tjene og bidra positivt i samfunnet. Dette kan selvsagt gjøres på ulike måter og uttrykkes forskjellig i de sammenhengene vi er en del av. Men det handler dypest sett om vår motivasjon. Er vi villige til å tjene? Litt spissformulert kan vi si at det vi trenger i dag er ikke flere ledere, men tjenere. I hvert fall tjenende ledere. Dette gjelder også i kirken. Vi trenger mennesker og ledere som har en tjenende innstilling og som tjener andre i praksis.

Verb nummer to: Skape

Hauge var en entreprenør og dermed en som startet nye virksomheter. Han startet eller restartet minst 30 bedrifter selv og var med i etableringen av cirka 150 forretningsenheter. Gjennom dette ble tusenvis av arbeidsplasser skapt, og Hauge kan definitivt kalles en av norgeshistoriens største seriegründere. Han startet også vennesamfunn og fellesskap rundt om i hele landet og etter hvert en hel bevegelse.

For oss som kirke i dag er vi også kalt til å være med på å skape. Gud er en skapende Gud, men har også gitt oss et oppdrag som forvaltere – av skaperverket, men også av våre ressurser, vår tid og våre midler. For å skape noe nytt, må vi noen ganger utfordre det bestående og stimulere til «kreativ destruksjon». Er vi villige til å legge bort det vante og kjente og tenke helt nytt i vårt arbeid med å utbre evangeliet? Budskapet er det samme, men måten vi formidler det på, måten vi jobber på og måten vi organiserer arbeidet vårt på, må utfordres og være gjenstand for nyteknisk og nyskaping.

Verb nummer tre: Utruste

Hauge investerte i mennesker og så potensialet som bodde i den enkelte. Han var en menneskekjenner og utfordret samtidig mennesker til å ta radikale valg. Det å selge gården sin, flytte til en annen kant av landet og starte en helt ny karriere var høyst uvanlig på begynnelsen av 1800-tallet. Men det var ikke slik at Hauge bare utfordret – han investerte også i dem. Dette skjedde på ulike måter, men for Peter Møller og Christopher Grøndahl innebar det at Hauge var med å finansiere utdannelsen deres og hjalp dem i gang med virksomheter. Møller ble farmasøyt og fant opp Møllers tran, mens Grøndal drev forlaget Grøndal & Søn Forlag AS, som ble et kjent og anerkjent norsk forlag.

Som kirke i dag gjør vi klokt i å hente inspirasjon fra Hauge og haugianerne også på dette området. Det handler ikke bare om å utruste mennesker til tjeneste i kirken, selv om dette er viktig og selvsagt må vektlegges, men også til tjeneste i samfunnet. Ved å utruste mennesker til tjeneste kan vi sende flere ut i arbeidsliv og samfunn for være vitner, formidle de gode nyhetene og bidra til å gjøre verden til et bedre sted. Hauge og haugianerne er flotte rollemodeller her og ved å tjene, skape og utruste kan også dagens kirke være en samfunnsbyggende og samfunnsforvandlerkraft.

Artikkelen er basert på undertegneds innlegg på webinar «Kirken som samfunnsbyggende kraft» som ble arrangert av Norges Kristne Råd (NKR) våren 2021. Alle innleggene fra webinarer ligger ute på NKRs sine nettsider.